מחוון למורה

מחוון: לוחות שניים: "ה׳ ה׳ אל רחום וחנון"

1. ראשונים: "וְהַלֻּחֹת--מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, הֵמָּה", גם העשייה וגם הכתיבה מאת ה׳. שניים: "פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים", משה פוסל, וה׳ כותב: "וְכָתַבְתִּי, עַל־הַלֻּחֹת". האדם נעשה שותף.
2. משה שבר את הראשונים, ולכן עליו לפסול חדשים. במשל, השושבין קרע את הכתובה כדי להגן על הכלה, וכשהתברר שהיא נאמנה עליו לכתוב חדשה. שבירת הלוחות הייתה הגנה על העם.
3. ה׳ ה׳: "אַחַת קֹדֶם שֶׁיֶּחֱטָא, וְאַחַת אַחַר שֶׁיֶּחֱטָא וְיָשׁוּב". ארך אפים: "וְאֵינוֹ מְמַהֵר לִפָּרַע, שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה". רב חסד: "לַצְּרִיכִים חֶסֶד". ונקה לא ינקה: "מְנַקֶּה הוּא לַשָּׁבִים". דוגמאות אישיות.
4. משה ביקש: "יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי, בְּקִרְבֵּנוּ". מפתיע, כי "קשה ערף" היה בפרק לג הנימוק לכך שה׳ לא ילך בקרבם (לג, ג). רמב"ן: דווקא בגלל קשיות העורף טוב שה׳ עצמו ילך, "יִהְיֶה ה׳ טוֹב לִקְשִׁי עָרְפָּם יוֹתֵר מִמַּלְאָךְ".
5. למשל: "אֱלֹהֵי מַסֵּכָה, לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ", כנגד "עגל מסכה"; או "כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה, לְאֵל אַחֵר". הסבר מתקבל.
6. רש"י: "שֶׁהָאוֹר מַבְהִיק וּבוֹלֵט כְּמִין קֶרֶן". העם פחד כי אחרי החטא נחלש: "בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה גָּדוֹל כֹּחָהּ שֶׁל עֲבֵרָה".
7. א. לוחות חדשים (א-ד); התגלות מידות הרחמים (ו-ז); "הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית"; פני משה קורנות (כט). ב. "וְנַקֵּה, לֹא יְנַקֶּה": לפי הפשט, ה׳ "נִפְרָע מִמֶּנּוּ מְעַט מְעַט"; לפי חז"ל, הניקוי תלוי בתשובה. בשני הפירושים החטא אינו נמחק אוטומטית. עמדה אישית מנומקת. ניקוד מוצע: סעיף א 9 (3 × 3); סעיף ב 11 (שני פירושים 6, עמדה מנומקת 5).

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, אור החיים ופרשנים נוספים מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: ספר שמות (חטא העגל ובניית המשכן, שמות לב-מ) נלמד בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו, אור החיים ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.